

Taustoitusta kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmasta

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on hyväksytty valtuustossa 2.5.2022 ja sen tavoitteena on jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvu +30 % vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on sama, kuin valtakunnallisessa kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa sekä valtakunnallisessa ilmasto- ja energiaohjelmassa. Uudenkaupungin edistämishjelman kolme pääteemaa, joilla tavoitteeseen pyritään, ovat:

1. Arkiliikunnan arvostuksen kasvattaminen
2. Turvallinen, toimiva ja viihtyisä liikkumisympäristö ympäri vuoden
3. Sitoutuminen ja yhteistyö tukevat ohjelman toteutusta ja seurantaa

Näiden pääteemojen alla on useita kokonaisuuksia, joiden yksityiskohtaisempi suunnittelu on osa ohjelman jalkautusta. Ohjelma on luonteeltaan poikkihallinnollinen ja sillä on useita yhtymäkohtia #UkiLiikkuu -liikuntaohjelman kanssa. Konkreettiset toimenpiteet syntyvät eri hallintokuntien omissa prosesseissa edistämishjelman suuntalinjojen mukaisesti. Kunnianhimoinen tavoite lisätä aktiivisia kulkumuotoja +30% koskee erityisesti lyhyehköjä arkimatkoja ja tausta on terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Kestävillä kulkumuodoilla on merkitystä myös liikenteen päästöjen vähentämisessä. Pitkien matkojen kulkeminen kävellen tai pyörällä ei olisi kovinkaan realistinen tavoite, sillä tämä edellyttäisi huomattavasti nykyistä korkeampaa investointitasoa valtion tieverkolla uusiin pyöräteihin ja hyvin voimakasta muutosta yksilötasolla.

Uudessakaupungissa on tehty aktiivisten kulkutapojen olosuhteiden parannuksia pääasiassa keskusta-alueella, erityisesti kävelyn osalta (mm. Kaupunginlahden alue). Olemassa olevaa yhdistettyjen jalankulku- ja pyöräteiden katuverkkoa on meillä myös jo nykyisellään varsin kattavasti. Ohjelman tavoitteena ei olekaan suuri määrä uutta väyläinvestointia, vaan nykyisen verkon kunnan ja toiminnallisuuden parantaminen sekä kunnossapito.

Valtio tukee kuntia kestävämpiin liikkumistapoihin siirtymisessä mm. Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmalla. Ohjelmassa tuetaan ensisijaisesti hankkeita, joilla pyritään lisäämään kävellen ja pyörällä tehtyjen matkojen kulkutapaosuutta parantamalla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä lisäämällä näiden kulkumuotojen houkuttelevuutta arjen matkoilla. Avustusta myönnetään infrastruktuurin, kuten väylien, niiden varusteiden, pyöräpysäköinnin yms. rakentamiseen tai parantamiseen (Traficom). Edellytys haussa menestymiseen on kunnan osoitus sitoutumisesta kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen, mikä tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn edistämisen strategiaa, ohjelmaa tai vastaavaa suunnitelmaa. Tärkeimmät arviointikriteerit ovat vaikutukset laatu- ja palvelutasotekijöihin, paikallinen merkittävyys, liittyminen pyöräilyn ja jalankulun edistämisen tavoitteisiin ja hankkeen kustannukset suhteessa vaikutuksiin. Vain suhteellisen suuria pyöräpysäköintihankkeita tuetaan, yksittäisillä kohteilla ei ole riittävää merkittävyyttä.

Pyöräpysäköinti on merkittävä osa pyöräliikenteen palveluja. Edistämishjelmassa tämän alateeman alla ovat mukana 'yleis- ja rakentamissuunnitelmat julkisten palvelujen ja keskustan asiointikohteiden pyöräpysäköinnistä'.